

рів, включають до аналізу функціональні взаємозв'язки економіки з політичними, соціальними етнічними та ін. детермінантами.

Використання таких підходів у рамках курсів політекономії, економічної теорії, а також спеціалізованих курсів дозволить вирішити найбільш спірні питання трансформаційних процесів на терені пострадянських країн. Концептуально викладення проблем трансформації повинно включати наступні положення:

- 1) основні теоретико-методологічні підходи до аналізу трансформаційних процесів;
- 2) теоретичні основи централізовано керованої економіки;
- 3) огляд теоретичних моделей розвитку ринкової економічної системи в умовах глобалізації;
- 4) фундаментальні основи соціально-орієнтованої ринкової економіки;
- 5) державно-політичні принципи економічної політики соціальної ринкової економіки;
- 6) передумови та цілі соціально-економічної трансформації командно-адміністративної системи соціалізму в Україні;
- 7) економічна політика та соціально-економічні процеси в перехідній економіці України на початку трансформації;
- 8) проблеми трансформації, обумовлені боротьбою за економічну та політичну владу. Роль ідеологій;
- 9) соціально-економічні наслідки трансформаційного реформування в Україні;
- 10) політика макроекономічної стабілізації та економічного зростання в умовах трансформаційної кризи в Україні;
- 11) система пріоритетів економічної політики України на сучасному етапі.

М. В. Головка, канд. пед. наук, доцент,
Ю. О. Матвієнко, асистент кафедри педагогіки та психології

ПЕРСПЕКТИВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЕКОНОМІКИ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Важливими чинниками соціального та гуманітарного розвитку сучасного суспільства є цілеспрямований розвиток освіти та освітнє співробітництво, яке планується найповніше реалізувати в межах загальноєвропейського освітнього простору. Серед основних цілей освіти домінантою сьогодні є забезпечення її високої

якості, що стане основою для розвитку мобільності майбутніх фахівців, формування знань та умінь, орієнтованих на практичне застосування на конкурентному ринку праці.

У свою чергу, зростає актуальність проблеми підвищення професійного рівня викладацького персоналу та розширення його мобільності. Від підготовки сьогоdnішніх студентів, майбутніх викладачів, залежатиме ефективність функціонування освітнього середовища в майбутньому. Загальноосвітні тенденції розвитку освіти пов'язані із загальним зростанням чисельності педагогічних працівників, які на сьогодні складають біля 1,6 % працездатного населення планети*. За останнє десятиріччя кількість педагогічних працівників збільшилася майже на 7 млн осіб хоча суттєве зростання кількості вчителів стосується, в першу чергу, країн, що розвиваються. Разом з цим, помітним є й зростання кількості працівників і в країнах Європи, освітні системи яких сформовані і досить чітко працюють. В Україні таке зростання склало біля 7,8 %. Важливою проблемою Європейської широкої освіти є старіння педагогічних працівників та зменшення питомої ваги молодих вчителів-випускників вищої школи.

З огляду на такі особливості сучасної освіти можна припускати, що найближчим часом потреба у межах загальноєвропейського освітнього простору в висококваліфікованих педагогічних працівниках зростатиме. Зокрема, це стосується викладачів економіки, оскільки сучасні соціально-економічні процеси потребують підвищення загального рівня економічної грамотності населення та формування економічної культури суб'єктів економічних відносин. Для нашої країни ця проблема особливо актуальна, так само, як і проблема забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів висококваліфікованими викладачами економіки.

Цікавими у цьому контексті видаються результати опитування викладачів економіки загальноосвітньої школи, проведеного за активної участі студентів факультетів економіки та управління і маркетингу КНЕУ, які проходили педагогічну практику в межах вивчення дисциплін психолого-педагогічного циклу (м. Київ, Київська, Полтавська, Черкаська, Вінницька області тощо). Вчителям пропонувалося відповісти на питання опитувальника, які стосувалися кваліфікації та педагогічного стажу, інформаційно-методичного забезпечення уроків економіки, особливостей контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів, основних методів та форм навчання економіки. Як показав аналіз результатів

---

* Пуховська Л. Професія вчителя у світовому освітньому просторі: істатистичні характеристики //Шлях освіти. — 2004. — № 1. — С. 17—20.

опитування, сьогодні економіку в загальноосвітніх школах викладають, в основному, вчителі географії (біля 65 %). Це за умови, що не в усіх школах економіка внесена до навчального плану як окремий предмет. Викладають економіку й учителі історії або правознавства. Вчителі, педагогічний стаж яких становить від 1 до 3 років, складають біля 7 % опитаних. Тобто, актуальною залишається проблема підготовки майбутніх викладачів економіки і потреба в них зростатиме. Сьогодні загальноосвітня та вища школа потребує висококваліфікованого фахівця, спроможного реалізувати свій творчий потенціал, що забезпечить його мобільність не лише на внутрішньому, а й на загальноєвропейському ринку праці, з одного боку, та сприятиме ефективному функціонуванню та розвитку освітнього середовища, з іншого.

Серед можливих шляхів досягнення бажаного результату процесу підготовки майбутніх викладачів економіки є забезпечення оволодіння студентами технологіями активного розвиваючого навчання економічних дисциплін. Систематичне та цілеспрямоване навчання дидактичних засад та практичних аспектів застосування активних методів і методик навчання економіки, яке здійснюється викладачами кафедри педагогіки та психології під час реалізації навчальних курсів «Методика викладання економіки», «Психологія діяльності та навчальний менеджмент», «Комунікативні процеси у навчанні», спрямоване на формування таких практичних умінь і навичок, які забезпечують високий рівень професійності майбутнього викладача економіки, його спроможність швидкої адаптації до умов реального освітнього середовища та потребу і можливість творчої діяльності.

М. М. Горнічар, асистент кафедри політичної економії обліково-економічних факультетів

ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВПЛИВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЕКОНОМІЧНЕ ЖИТТЯ СУСПІЛЬСТВА

Одна з характерних особливостей сучасного періоду розвитку цивілізації полягає в стрімкій зміні оточуючого світу. При цьому масштаби змін, що відбуваються в усіх сферах життєдіяльності суспільства, настільки значні, а їх соціально-економічні наслідки настільки радикальні, що досить обґрунтовано можна говорити про нову глобальну проблему розвитку людства — проблему людини у новому світі.